

**ПРИНЦИПИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД
ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ**

Косарєв Т.В.

аспірант кафедри економічної теорії та конкурентної політики
Київський національний торговельно-економічний університет

Анотація. В роботі представлені основні принципи реалізації концептуальних засад впровадження та забезпечення функціональності електронного урядування. Зазначені шляхи забезпечення даних принципів для подальшого розвитку державних інформаційних систем в Україні.

Електронне урядування, як складова публічного управління, базується на принципах. Державна політика розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування повинна базуватись, насамперед, на принципах співробітництва та партнерства, що передбачає контроль дій держави з боку суспільства та бізнесу, виключає застосування командно-адміністративних моделей та директивних механізмів державного управління, нерівноправних взаємовідносин держави з іншими суб'єктами процесу та між собою.

Так, уряд стає платформою для створення суспільної вартості і соціальних інновацій. Він забезпечує ресурси, встановлює правила, виступає модератором у дискусіях, але дає змогу громадянам, недержавним організаціям і приватному сектору виконувати значну частину роботи» [1].

Крім вищевказаних принципів співробітництва та партнерства, державна політика впровадження електронного урядування повинна обов'язково будуватись на системі таких принципів як: розвитку (відкритості), сумісності, ефективності, надійності, безпеки даних, продуктивності, пристосування (адаптації).

Принцип розвитку (відкритості) ураховує можливість поповнення й оновлення функцій та складу інформаційних систем без порушень її функціонування.

Принцип сумісності означає, що при створенні системи мають бути реалізовані інформаційні інтерфейси, завдяки яким вона може взаємодіяти з іншими системами згідно встановлених правил (наприклад, з аналогічними системами країн Європи).

Принцип ефективності означає раціональне співвідношення між витратами на створення таких інформаційних систем і цільовими ефектами, досягнутими завдяки їх функціонуванню, причому, вони можуть набирати не тільки грошову форму, а й економію часу, якість державних послуг, певні зручності, нові функції, імідж тощо.

Принцип надійності передбачає, що державні інформаційні системи повинні нормально функціонувати в разі виходу з ладу технічних засобів та програмного забезпечення. З метою додержання цього принципу проводять дублювання інформації, технічних засобів, застосовують джерела безперебійного живлення. Інформація для користувачів системи повинна бути точною, доступною і надаватися йому без затримки згідно з їх запитом. У разі виходу системи з ладу дані мають бути відновлені, а пошкодження - усунуто.

Принцип безпеки даних означає, що інформаційні ресурси повинні бути захищені як у процесі їх безпосередньої обробки та зберігання в системах, так і в моменти обміну між комп'ютерами. Має бути виключена можливість несанкціонованого доступу до даних в будь-якій системі; усі операції в системі мають реєструватися і будь-яке порушення системи безпеки має бути виявлене.

Потреба додержування принципу продуктивності системи впливає зі значної нерівномірності надходження потоків інформації, яку слід обробляти в певні проміжки часу, і жорстких вимог до термінів її обробки. Окрім того, інформаційні системи повинні мати певний запас потужності,

який забезпечує оперативне надання інформації користувачам за їх запитом незалежно від того, які інші роботи виконуються водночас цією системою. Оперативне надання користувачам інформації має вирішальне значення під час оцінювання системи та її ефективності.

Принцип пристосування (адаптації) означає придатність систем до модифікації та розширення, більш того, із часом системи можуть бути повністю перероблені, але їх інформаційні ресурси при цьому мають зберігатися. Водночас, із розширенням обсягів спектру задач державних органів, послуг і кількості користувачів систем, вони мають бути здатними до розширення, без порушення їх цілісності.

Ця система принципів має бути обов'язково доповнена принципом першої особи, згідно з яким, отримання позитивних результатів в розв'язанні будь-якої проблеми можливо тільки за умови, що особа, яка приймає рішення, особисто опікується цією проблемою, здійснює свій владний вплив на інших суб'єктів для розв'язання проблеми [2]. Прикладами країн, де успішно реалізовано цей принцип, є США, Велика Британія, Естонія та інші країни, в яких питаннями розбудови інформаційного суспільства, електронного урядування безпосередньо займаються президент, прем'єр-міністр та/або глава парламенту.

Список використаних джерел:

1. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування : [монографія] / А. А. Барікова. – Київ: Юрінком Інтер, 2016. – 224 с
2. Нижній Т.В. Теоретичні засади електронного урядування / Т.В. Нижній // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 20. – С. 112-116. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2017/25.pdf